

L I G J
Nr.9527, datë 11.5.2006

PËR RATIFIKIMIN E “MARRËVESHJES NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË REPUBLIKËS ITALIANE PËR REALIZIMIN E PROGRAMIT PËR ZHVILLIMIN E SEKTORIT PRIVAT, ME ANËN E NJË KREDIE NDIHME PËR MBËSHTETJEN E NDËRMARRJEVE TË VOGLA DHE TË MESME, SI DHE SIGURIMIN E ASISTENCËS TEKNIKE PËR TO”

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet “Marrëveshja ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Republikës Italiane për realizimin e programit për zhvillimin e sektorit privat, me anën e një kredie ndihme për mbështetjen e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, si dhe sigurimin e asistencës teknike për to”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.4890, datë 2.6.2006 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Alfred Moisiu

MARRËVESHJE

NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, PËRFAQËSUAR
NGA MINISTRIA E EKONOMISË, DHE QEVERISË SË REPUBLIKËS ITALIANE, PËRFAQËSUAR
NGA MINISTRIA E PUNËVE TË JASHTME,
PËR REALIZIMIN E “PROGRAMIT PËR ZHVILLIMIN E SEKTORIT PRIVAT ME ANË TË NJË
KREDIE NDIHME PËR MBËSHTETJEN E NDËRMARRJEVE TË VOGLA E TË MESME, SI DHE
SIGURIMIN E ASISTENCËS TEKNIKE PËR TO”

Duke pasur parasysh që Këshilli i Ministrave të Republikës së Shqipërisë (Ministria e Ekonomisë) dhe Ministria e Punëve të Jashtme e Republikës Italiane (Drejtoria e Përgjithshme e Bashkëpunimit për Zhvillim) të dyja të quajtura tani e tutje “Palë” kanë rënë dakord të nënshkruajnë këtë Marrëveshje (tani e tutje të përcaktuar si “Marrëveshja”);

zhvillimi i sektorit privat është një element kyç për rritjen ekonomike dhe sociale të Shqipërisë brenda kuadrit të parashikuar të reformave, që, ndër të tjera, parashikojnë ristrukturimin e sistemit legjislativ, privatizimin progresiv të sistemit ekonomik dhe modernizimin e sistemit bankar;

marrëveshja dypalëshe (2002-2004), e nënshkruar në Tiranë më 9 prill 2002, parashikon një program për zhvillimin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme shqiptare dhe burimet financiare përkatëse 27,5 milionë euro në formën e kredisë ndihmë dhe 2,5 milionë euro si dhuratë;

Ministria e Ekonomisë, me notën verbale nr.840/1 të 9 shkurtit 2004, ka kërkuar zbatimin e programit të mësipërm për forcimin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme vendase (tani e tutje të quajtura “NVM”);

Palët, në notën e cituar më lart, kanë hartuar një “*Concept Paper*”, të firmosur më 11 shkurt 2004, që përshkruan dhe saktëson aktivitetet kryesore për vënien në jetë të Programit, duke lidhur sistemin bankar privat me sistemin e NVM;

në 30 korrik 2004 Komiteti Drejtues i Drejtorisë së Përgjithshme të Bashkëpunimit për Zhvillim

aprovoi një kredi ndihmë prej 27.500.000,00 euro dhe në formën e një dhurate shumë e 2.500.000,00 euro për objektivat e përshkruar në Marrëveshje;

për sa më sipër;

Palët bien dakord si më poshtë:

Neni 1

Përmbajtja dhe përcaktimet të Marrëveshjes

1.1 Kjo Marrëveshje përbëhet nga 18 nene dhe 2 shtojcat vijuese:

Shtojca 1 - Përmbledhje e programit

Shtojca 2 - Udhëzime për realizimin e programit dhe menaxhimin e fondeve

1.2 Shtojcat e lartpërmendura janë pjesë përbërëse thelbësore e Marrëveshjes.

1.3 Fjalët dhe shkurtime vijuese në tekst kanë kuptimin e mëposhtëm:

Marrëveshja – Marrëveshja aktuale ndërmjet Palëve për realizimin e Programit.

AGF – “Albanian Guarantee Fund”, fondi shqiptar i garancisë, i ndërtuar në bazë të një financimi me anë të një kredie ndihme dhënë Qeverisë shqiptare.

Ambasada italiane – Ambasada italiane në Tiranë

AT – Asistenca teknike e dhënë në kuadrin e Programit.

BTP – Bankë tregtare private (ose bankat tregtare private) me seli ligjore në Shqipëri (sipas ligjit shqiptar mbi bankat).

DZHB-Drejtoria e Zhvillimit të Biznesit në Ministrinë e Ekonomisë.

CLSC – “Credit Line steering committee” (organizëm italo-shqiptar i ngarkuar për mbikëqyrjen e veprimtarive).

Donatori – Qeveria italiane

Dhuratë - Fond i vënë në dispozicion nga DPBZH për realizimin e disa përbërësve të Programit.

ETF- “European Training Foundation”, agjenci e BE-së e ngarkuar për realizimin e disa veprimtarive të parashikuara në Program dhe të financuara me fondin dhuratë.

FSMB – “Fund Supercision Management Body”, organizëm i krijuar nga Qeveria shqiptare dhe i ngarkuar me mbikëqyrjen e manaxhimit të fondeve nga kredia ndihmë.

DFR- Drejtuesi i Fondit Rotativ: Institut financiar italian, që drejton në emër të Ministrisë Italiane të Ekonomisë dhe Financës fondet e kredisë ndihmë të parashikuara në Marrëveshje.

Linjë kredie – Fondi, që MESH vë në dispozicion të bankave tregtare private, për përmirësimin e shërbimit të huave afatmesme dhe përmes këtyre bankave, për NVM-të, kualifikimin dhe ndërkombëtarizimin e tyre, mbështetur në vendimet e FSMB.

Palët – Ministria Italiane e Punëve të Jashtme – Drejtoria e Përgjithshme e Bashkëpunimit për Zhvillim dhe Këshilli i Ministrave të Republikës së Shqipërisë (Ministria e Ekonomisë).

MPJI-DPZH – Ministria Italiane e Punëve të Jashtme – Drejtoria e Përgjithshme e Bashkëpunimit për Zhvillim.

MESH – Ministria e Ekonomisë Shqiptare.

MFSH – Ministria e Financave Shqiptare.

On Lending Agreement – Marrëveshje ndërmjet MESH dhe bankave tregtare private e pajisur me rregullat e parashikuara, e cila disiplinon përdorimin e linjës së kredisë sipas këtij Programi.

NVM – Shoqëri me të drejta shqiptare të identifikuara si ndërmarrje të vogla e të mesme nga ligji vendas mbi NVM-të.

PMU-“Programme Managment Unit” e ngritur nga qeveria shqiptare për realizimin e Programit.

Programi – Tërësia e ndërhyrjeve të parashikuara dhe të përcaktuara në këtë Marrëveshje.

Project Sub-Loan – Hua e dhënë nga MESH për bankat tregtare private me qëllim financimin e projekteve të NVM.

ARZH – Agjencitë rajonale të zhvillimit të Qeverisë shqiptare.

Subsidiary Loan-Hua e dhënë NVM nga bankat private tregtare e destinuar për projekte të vetme sipas Programit dhe kritereve të përcaktuara të pranimit.

Sub Loan At- Hua e dhënë nga MESH për BTP me qëllim programet e asistencës teknike të saj.

NJTQ – Njësia Teknike Qendrore e MPJ – DPBZH.

NJTL –Njësia Teknike Lokale e Ambasadës italiane në Tiranë.

Neni 2

Qëllimi i Marrëveshjes

2.1 Kjo Marrëveshje synon të rregullojë realizimin, drejtimin dhe përgjegjësitë e Palëve për zbatimin e Programit të quajtur “Programmi për zhvillimin e sektorit privat nëpërmjet një kredie ndihme për mbështetjen e NVM dhe AT përkatëse”, që do të quhet Programi.

2.2 Me këtë qëllim Marrëveshja sanksionon angazhimin e të dy Palëve në lidhje me Programin, duke vendosur theksin te kushtet e afatet për përdorimin e kredisë, të fondit të Garancisë, dhuratës dhe drejtimit të Programit.

2.3 Programi, një përmbledhje e të cilit paraqitet në shtojcën 1, propozohet të ndjekë objektivat e mëposhtëm:

- Objektivi i përgjithshëm i Programit është të kontribuojë në rritjen ekonomike të Shqipërisë dhe të zgjerojë marrëdhëniet tregtare me BE;

- Objektivi i veçantë i këtij Programi është të zhvillojë sektorin privat dhe të përforcojë NVM, duke u favorizuar kështu hyrjen në sistemin privat bankar.

Neni 3

Angazhimet e Qeverisë italiane

Qeveria e Republikës Italiane e përfaqësuar nga Ministria e Punëve të Jashtme, Drejtoria e Përgjithshme e Bashkëpunimit për Zhvillim, merr përsipër të financojë Programin në shumën e 30 milionë euro e përcaktuar kështu:

3.1 Kredi ndihme prej 27.500.000,00 euro, e cila do të derdhet në dy llogari të veçanta pranë Bankës së Shqipërisë, e ndarë si më poshtë:

3.1.1 25.000.000,00 euro, që do të derdhet në një llogari të veçantë pranë Bankës së Shqipërisë, për krijimin e linjës së kredisë, nga e cila do të përfitojnë NVM për projekte të veçanta nëpërmjet BTP, që nga ana e tyre do të përfitojnë AT, siç parashikohet në shtojcat 1 dhe 2.

3.1.2 Kredia ndihmë prej 2.500.000,00 euro, që do të derdhet në një tjetër llogari të veçantë pranë Bankës së Shqipërisë për krijimin e AGF.

3.2 Dhuratë prej 2.500.000, 00 euro, të ndara si më poshtë:

3.2.1 2.147.000,00 euro për kontributin e destinuar për ETF për të gjitha veprimtaritë e drejtimit të Programit siç paraqitet edhe në shtojcat.

3.2.2 353.000,00 euro të menaxhuara drejtpërdrejt nga DPBZH për fillimin dhe monitorimin e Programit.

Neni 4

Afate dhe kushte të kredisë ndihmë

Kushtet financiare të kredisë ndihmë parashikojnë afatet e mëposhtme:

- Kohëzgjatja: 38 vjet;
- Vlera e interesit: 0.0%
- Periudhë faljeje: 18 vjet.

Mbi bazën e këtyre kushtete financiare, kredia ndihmë parashikon taksën e koncesionit të barabartë me 80.11%.

Neni 5

Angazhimet e Qeverisë shqiptare

Qeveria shqiptare duhet të garantojë zbatimin e Programit në përputhje me Marrëveshjen, do të jetë përgjegjëse për mbikëqyrjen e veprimtarive e do të ndërmarrë veprimet e nevojshme dhe detyrat e fillimit të vendosura në “kuadrin logjik” të Programit, ashtu si tregohet edhe në shtojcat 1 e 2.

Qeveria shqiptare merr përsipër të rimbursojë shumat e marra me kredinë ndihmë, sipas afateve dhe kushteve të vendosura në nenin 4.

Neni 6

Strukturat e drejtimit për zbatimin e Programit

Struktura drejtuese dhe modalitetet e realizimit të Programit, siç është detajuar në shtojcat 1 e 2,

parashikojnë që:

6.1 MESH do të zbatojë Programin, si dhe do të rregullojë marrëveshjet e nevojshme me entet kompetente, do të nënshkruajë kontratat e kërkuara dhe do të jetë përgjegjës për përdorimin e fondeve dhe kredisë ndihmë, për manaxhimin e fondit rotativ, shlyerjen e kredisë sipas modaliteteve dhe procedurave të vendosura në Marrëveshjen financiare;

6.2 MFSH do të lidhë Marrëveshjen financiare;

6.3 FSMB, i krijuar nga Qeveria shqiptare, me pjesëmarrjen e të paktën përfaqësuesve të MESH, të MFSH dhe BSH, do të ngarkohet me mbikëqyrjen e menaxhimit të fondeve nga kredia ndihmë;

6.4 CLSC do të mbikëqyrë efikasitetin dhe efektivitetin e Programit. CLSC do të përbëhet nga përfaqësues të institucioneve shqiptare që marrin pjesë në realizimin e këtij Programi dhe nga përfaqësues të MPJI-DPBZH dhe ambasadës italiane;

6.5 PMU do të përbëhet nga personeli i MESH, do të mbetet operative gjatë gjithë kohëzgjatjes së Programit dhe do të ketë si detyrë asistimin e të gjitha organeve të lartpërmendura në drejtimin e Programit, duke garantuar respektimin e procedurave të përcaktuara në Marrëveshje;

6.6 ETF do të sigurojë shërbime AT për drejtimin e strukturave shqiptare, do të ofrojë shërbime auditimi, këshillimi dhe ekspertimi të parashikuara në Program;

6.7 MPJI-DPBZH do të bëjë monitorimin e ndërhyrjes;

6.8 BTP, që do të aderojnë në drejtimin e linjës së kreditit me anë të *on lending agreement* do t'u japin kreditë NVM;

6.9 NVM do të përfitojnë nga huatë e dhëna nga bankat private tregtare nga linja e kredisë.

Neni 7

Përdorimi i linjës së kredisë

7.1 Kredia ndihmë e përmendur në pikën 3.1.1. (Linja e kredisë për NVM) do të përdoret për financimin e projekteve të NVM nëpërmjet një grupi të përcaktuar BTP, me të cilat MESH do të nënshkruajë një *“on lending agreement”*, si tregohet në shtojcat 1 dhe 2.

Linja e kredisë për NVM do të duhet të financojë marrjen e lëndëve të para, mjeteve, teknologjive dhe AT përkatëse, mirëmbajtjen, pjesët e ndërrimit dhe licencat industriale. Linja e kredisë duhet përdorur vetëm për blerjen e mallrave dhe shërbime nga Italia, në përputhje me udhëzimet dhe procedurat e paraqitura në shtojcën 2. Megjithatë, rreth 30% e investimit të kërkuar mund të përdoret për të mbuluar kostot lokale. Kontratat e furnizimit të financuara me anë të kredisë ndihmë duhet të shprehen në euro.

Kredia ndihmë nuk mund të përdoret për financimin e:

- taksave lokale, doganore dhe TVSH;
- kapitalit qarkullues (duke përjashtuar shumat fillestare për fillimin e ndërmarrjes);
- *joint ventures* ndërmarrjeve tregtare dhe financiare të përkohshme;
- investimeve në sektorin e kohës së lirë, prona të patundshme, armatime, droga dhe pije alkoolike, duhan dhe nënprodukte të tij, prodhimit të produkteve të ndaluara për importim dhe eksportim nga vendet e BE-së, në bazë të marrëveshjeve ndërkombëtare.

Linja e kredisë do të mund të financojë AT për BTP për krijimin e një shërbimi të brendshëm dhe të standardizuar për analizimin, dhënien dhe drejtimin e huave për NVM sipas Marrëveshjes. Kjo AT duhet të merret nga Italia, në përputhje me udhëzimet dhe procedurat e treguara në shtojcat 1 e 2.

Kredia ndihmë sipas pikës 3.1.2 (fondi i garancisë) do të mund të përdoret në bashkërendim me operacionet e financuara me linjën e kredisë sipas pikës 3.1.1 në mënyrë që të kontribuojë në uljen e garancive të kërkuara nga BTP për NVM, siç tregohet në shtojcat 1 e 2.

Neni 8

Livrimi, menaxhimi dhe kontrolli i kredisë

Linja e kredisë sipas pikës 3.1.1, do të jepet me tre pjesë paraprake, sipas modaliteteve që vijnë:

8.1 Pjesa e parë prej 5.000.000,00 euro, do të jepet me kërkesë të MESH drejtuar MPJI-DPBZH me përmbushjen e tre parakushteve që vijnë:

8.1.1 nënshkrimin dhe hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare ndërmjet MFSH dhe drejtuesit të

fondit rotativ;

8.1.2 krijimin e organeve drejtuese të Programit;

8.1.3 përzgjedhjen e shoqërisë së auditimit.

8.2 MESH do të bëjë kërkesën për dhënien e pjesës së dytë prej 10.000.000,00 euro, kur të jenë përdorur të paktën 4.000.000,00 euro nga pjesa e parë. MESH do t'i bashkëngjisë kërkesës një raport të detajuar dhe të verifikuar nga shoqëria e auditimit, i cili do të tregojë vlerën e çdo operacioni. Dhënia e kësaj pjese do të ndodhë pas verifikimit me vlerësim pozitiv nga ana e MPJI-DPBZH dhe drejtuesit të fondit rotativ të këtij raporti, me përjashtim të çfarë paraqitet në pikën 8.6.

8.3 MESH do të bëjë kërkesën për dhënien e pjesës së tretë prej 10.000.000,00 euro, kur të jenë vënë në punë nga pjesa e parë dhe dytë të paktën 12.000.000,00 FSMB do t'i bashkëngjisë kërkesës një raport të detajuar dhe të verifikuar nga shoqëria e auditimit, i cili do të tregojë vlerën e çdo operacioni. Dhënia e kësaj pjese do të ndodhë pas verifikimit me vlerësim pozitiv nga ana e MPJ-DPBZH dhe DFR të këtij raporti me përjashtim të çfarë paraqitet në pikën 8.6.

8.4 Kur MESH të ketë vënë në punë më shumë se 22.000.000,00 euro nga totali i dhënë, atëherë mund të prezantojë një raport të detajuar dhe të verifikuar nga shoqëria e auditimit. Përdorimi i mëposhtëm i shumave që mbeten i nënshtrohet verifikimit me vlerësim pozitiv nga ana MPJ-DPBZH dhe DFR të këtij raporti, përveç asaj çfarë paraqitet në pikën 8.6.

8.5 Me përfundimin e të gjitha operacioneve, MESH do të prezantojë një raport përfundimtar, të verifikuar, nga shoqëria e auditimit. Një raport i tillë duhet të miratohet nga MPJI- DPBZH dhe nga DFR, përveç asaj çfarë paraqitet në pikën 8.6.

8.6 Qeveria shqiptare merr përsipër në mënyrë të pakthyeshme të ritransferojë fondet e dhëna paraprakisht, nëse nuk do të përdoren asnjëherë, në rast se:

8.6.1 kontrolli i ushtruar nga shoqëria e auditimit mbi dokumentacionin kontraktual do të ketë përfundim negativ;

8.6.2 MPJI-DPBZH nuk miraton disa operacione në favor të NVM.

8.7 Interesat e maturuara në llogaritë e caktuara për linjën e kredisë, siç parashikohet në Marrëveshjen financiare, do të mblidhen dhe do të përdoren për financimin e Programit, si dhe shlyerjen e kredisë.

Neni 9

Fondi rorativ

Huatë që do të rimbursohen nga BTP, në bazë të asaj që është vendosur në këtë Marrëveshje dhe në *on lending agreement*, do të formojnë një fond rotativ, i cili do të drejtohet drejtpërdrejt nga MESH që me të njëjtin mekanizëm, do të financojë NVM. Ky fond qarkullues do të mbahet në llogari të veçantë në një bankë të nivelit të dytë.

Neni 10

Fondi i garancisë

Kredia ndihmë, e përmendur në pikën 3.1.2 (fondi i garancisë) do të mbahet në një llogari të veçantë nga llogaritë e caktuara për linjën e kredisë dhe do të jepet me dy pjesë të njëpasnjëshme, sipas modaliteteve që vijnë:

10.1 Pjesa e parë, prej 500.000,00 euro, do të jepet me kërkesë të MESH drejtuar MPJI-DPBZH me përmbushjen e parakushteve të mëposhtme:

10.1.1. Përgatitja e skemës menaxhuese pilote të prodhuar nga ETF (manuali operativ) dhe miratimi i saj nga CLSC dhe nga MPJI-DPBZH;

10.1.2 Krijimi i organeve menaxhuese/drejtuese;

10.1.3 Caktimi i detyrës shoqërisë audituese, siç parashikohet në pikën 8.1.3;

10.2 Kërkesa për dhënien e pjesës prej 2.000.000,00 euro mund të lihet për në fund të fazës pilote dhe pas marrjes së një raporti të detajuar të redaktuar nga MESH dhe të verifikuar nga shoqëria audituese. Dhënia e kësaj pjese do të kryhet pas verifikimit dhe vlerësimit pozitiv nga ana e MPJI-DPBZH dhe të DFR të këtij raporti.

10.3 Qeveria shqiptare merr përsipër në mënyrë të pakthyeshme të ritransferojë në llogari fondet e dhëna paraprakisht, fondet të cilat do të merren si të mospërdorura, në rast se:

10.3.1 kontrolli i bërë nga shoqëria audituese mbi dokumentacionin kontraktual të ketë përfundim negativ;

10.3.2 MPJ-DPBZH nuk miraton disa operacione me garanci huash NVM.

10.4 Interesat që maturohen në llogarinë e veçantë të caktuar për fondin e garancisë, ashtu siç parashikohet në Marrëveshjen financiare, do të mbliidhen dhe do të përdoren për financimin e vetë fondit.

Neni 11

Dhënia, drejtimi dhe kontrolli i dhuratës

Dhurata prej 2.500.000,00 euro do të përdoret si vijon:

11.1 353.000,00 euro do të menaxhohen drejtpërdrejt nga MPJI-DPBZH për shërbimet e asistencës teknike dhe monitorimit për aktivitetet e Programit.

11.2 2.147.000,00 euro kontribut për ETF, në mënyrë që të bashkëpunojë me MESH për të gjitha shërbimet e nevojshme që sigurojnë zbatimin e Programit, përfshirë shërbimet e auditimit, sipas shtojcave 1 e 2.

Neni 12

Procedura caktimi

Caktimi i të mirave (mallrave), shërbimeve e punimeve për zbatimin e këtij Programi nga ana e strukturave të drejtimit dhe të ETF, do të bëhet duke ndjekur rregullat dhe procedurat e Bashkimit Europian për ndihmën ndaj vendeve të treta.

Neni 13

Aktivitete monitorimi dhe kontrolli

Palët marrin përsipër të realizojnë çfarëdo të jetë e nevojshme për zbatimin dhe arritjen e objektivave të Programit, e të kryejnë një monitorim dhe kontroll të vazhdueshëm mbi përdorimin e fondeve e çdo kusht tjetër të përmendur në Marrëveshje. Veçanërisht, arritja efektive e objektivave do të vlerësohet periodikisht, sipas skemës të treguesve të përfshirë në “kuadrin logjik” të shtojcës 1.

Monitorimi do të kryhet çdo gjashtë muaj, nga MPJI/DPBZh në bashkëpunim me CLSC, sipas modaliteteve të parashkruara në shtojcën 1.

Neni 14

Mosmarrëveshje

Nëse do të lindin mosmarrëveshje gjatë zbatimit të Programit, ato duhet të zgjidhen nga Palët me anë të këshillimit me MESH e MPJI-DPBZH përmes ambasadës italiane.

Neni 15

Pengesa dhe forca madhore

Në rast pengimi të realizimit të Programit nga një forcë madhore (luftë, përmbytje, zjarr, tufan, tërmet, konflikte pune, greva, masa të qeverive përkatëse, vështirësi të paparashikueshme në transport ose për shkaqe të tjera) të njohura nga të dyja Palët, ose në rast rreziku ose kushte të rrezikshme për personelin e huaj, do të merren masat e mëposhtme:

15.1 Nëse kohëzgjatja e pengesës së realizimit të Programit është më e shkurtër se 6 muaj, përdorimi i fondeve të paangazhuara pezullohet derisa MPJI/DPBZH të autorizojë rifillimin e aktivitetit;

15.2 Në rast se kohëzgjatja e pengesës së realizimit të Programit është më shumë se 6 muaj dhe më pak se 24 muaj, programi do të ndërpritet. Fondet e paangazhuara do të ruhen derisa të eliminohet pengesa dhe të mbërrijë autorizimi i MPJI/DPBZH për rifillimin e aktivitetit;

15.3 Nëse kohëzgjatja e pengesës është më e madhe se 24 muaj, Palët janë të detyruara të bien dakord për vazhdimin e Programit dhe të vendosin për veprimet e mëtejshme. Në rast të pamundësisë së vazhdimin të aktiviteteve, Palët duhet të vendosin mbi destinacionin e fondeve të paangazhuara. Në mungesë të një marrëveshjeje, pala shqiptare merr përsipër të rimbursojë shumat e mbetura;

Në rast se disa projekte hasin nga pengesa për shkak të forcave madhore, të gjitha aktivitetet dhe fondet që lidhen me to, pezullohen deri në heqjen e këtyre pengesave dhe mbërritjes së autorizimit për rifillim të lëshuar nga MPJI/DPBZH. Nëse pengesat vazhdojnë përtej 24 muajve, Palët janë të detyruara të bien dakord për destinacionin e fondeve të mbetura. Projektet e paprekura nga pengesat, do të vazhdojnë

deri në përfundimin e tyre dhe sipas disponueshmërisë së fondeve të dhëna.

Neni 16

Denoncimi i Marrëveshjes

Palët kanë të drejtën e denoncimit të Marrëveshjes, nëse verifikohet një nga rastet e mëposhtme:

16.1 Mosrealizim objektivash të parashikuara në Program ose mosparaqitje nga ana e autoriteteve shqiptare të dokumentacionit të kërkuar për pjesët e tjera të financimit;

16.2 Gabime të rënda nga ana e MESH, si për shembull vonesa të pajustificuara dhe të zgjatura (me shumë se nëntë muaj) që mund të kërcënojnë arritjen e objektivave të Programit, përdorimit të fondeve për arsye të ndryshme nga ato të parashikuara në këtë Marrëveshje dhe në Marrëveshjen financiare, vonesa të tejzgjatura të raporteve të parashikuara;

16.3 Tejzgjatje e pengesave dhe forcave madhore, siç përcaktohet në klauzolat e nenit 15.

Në rast gabimi të rëndë si në pikën 16.2, MPJI-DPBZH e njofton me shkrim për ngjarjen MESH, duke e ftuar këtë të fundit që të marrë masat e duhura brenda një periudhe jo më të gjatë se 90 ditë nga data e njoftimit. Pas këtij afati, MPJI-DPBZH rezervon të drejtën e denoncimit të Marrëveshjes. Në dy rastet e tjera të lartpërmendura MPJI-DPBZH mund të vendosë, në mënyrë të njëanshme, për denoncimin e Marrëveshjes, duke njoftuar MESH me një notë verbale, të paktën tre muaj përpara. Në çdo rast, pas këtij njoftimi, MESH është e detyruar të ndërprerë aktivitetin e Programit me përjashtim të një marrëveshjeje tjetër midis Palëve.

Në rast denoncimi të Marrëveshjes, Qeveria shqiptare duhet t'i kthejë MPJI-DPBZH të gjitha fondet e dhëna, që nuk janë shpenzuar akoma sipas kësaj Marrëveshjeje.

Neni 17

Amendamente

Palët mund të propozojnë ndryshime të Marrëveshjes nëpërmjet shkëmbimit të notave verbale. Amendamentet për të cilat Palët kanë rënë dakord eventualisht, do të hyjnë në fuqi sipas procedurave reciproke të brendshme të parashikuara për këtë qëllim.

Neni 18

Hyrja në fuqi, kohëzgjatja dhe denoncimi

Secila nga Palët duhet të njoftojë tjetrën me shkrim për plotësimin procedurave vendase të nevojshme për hyrjen në fuqi të Marrëveshjes. Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi nga data e marrjes së njoftimit të tillë të fundit.

Kjo Marrëveshje do të ketë një kohëzgjatje 3-vjeçare nga data e hyrjes në fuqi. Pas një marrëveshjeje mes Palëve, kjo kohëzgjatje mund të shtrihet deri në përdorimin e të gjitha fondeve.

Për sa më sipër e me mirëbesim, përfaqësuesit nënshkruar, të autorizuar rregullisht nga qeveritë përkatëse, kanë nënshkruar Marrëveshjen në fjalë.

Bërë në Tiranë, më 21.6.2005 në dy origjinale, secili në gjuhët dhe shqip dhe italisht. Në rast mospërputhjeje të përkthimit do të ketë epërsi teksti në gjuhën italiane.

Për Këshillin e Ministrave të Republikës së Shqipërisë Z. Anastas Angjeli Ministër i Ekonomisë	Për Qeverinë e Republikës së Italisë SHTZ. Attilio Massimo Iannucci Ambasador i Republikës Italiane
--	---

SHTOJCA I

PËRMBLEDHJE E PROGRAMIT

1. Konteksti i kësaj iniciative dhe baza e saj

Kjo iniciativë vjen si rrjedhojë e Marrëveshjes dypalëshe italo-shqiptare për bashkëpunim e zhvillim, e nënshkruar më 9 prill 2002, sipas së cilës MPJI-DPBZH ka marrë përsipër, mes të tjerash, të mbështesë përfundimin e zhvillimit të NVM shqiptare.

Në kuadrin e tranzicionit drejt ekonomisë së tregut, Shqipëria ka realizuar reforma të rëndësishme strukturale, që kanë favorizuar rimëkëmbjen ekonomike dhe konsoliduar procesin e demokratizimit. Procesi i privatizimit ka prekur shumë prej sektorëve të ekonomisë, por konsolidimi i tyre nuk është ende plotësisht efektiv. Në këtë kuadër, risia relative e sistemit kreditues privat dhe e sistemit të ndërmarrjeve të vendit kanë çuar në individualizimin e një programi, më shumë me synimin e ndërhyrjes në mekanizmat ndërveprues ndërmjet subjekteve të ndryshme, që veprojnë në këtë fushë (institucionet publike, shoqëritë e

kësaj kategorie, konsulentët, bankat tregtare, ndërmarrjet), sesa të përgatitjes së një mekanizmi klasik investimi të pastër për importimin e mallrave nga Italia. Veçanërisht, mundësia e NVM për të pasur kredi afatmesme/afatgjata pengohet nga eksperiencia e pakët e bankave private tregtare në menaxhimin dhe vlerësimin e formave të tilla të kredive. Rrjeti i dobët i marrëdhënieve ndërmjet këtyre dy sektorëve përjashton sipërmarrësit e vegjël nga rrethi i kredive, i cili shkon kryesisht te grupet e mëdha e të njohura të industrialistëve. Pasojë e mëtejshme e këtij skepticizmi është edhe niveli i lartë i garancive—të nivelit 250%- që kërkohet nga bankat për mbulimin e riskut. Mungesa e këtyre garancive përbën arsyen e përjashtimit të NVM nga mundësitë e realizimit të strategjive të zhvillimit me anë të investimeve të nevojshme.

Me këtë qëllim, kjo strategji e përpunuar propozon të arrijë objektivat e mëposhtëm.

2. Objektivi

Qëllimi i përgjithshëm i Programit është të kontribuojë në rritjen ekonomike të Shqipërisë dhe në përforcimin e marrëdhënieve ekonomike të saj me Bashkimin Europian.

Qëllimi i veçantë i këtij Programi është të mbështesë NVM me anë të ndërhyrjeve që synojnë krijimin e një ambienti të favorshëm për zhvillimin e tyre, duke iu referuar kryesisht sektorit të kreditimit.

3. Financimi

Ky Program parashikon vënien në dispozicion prej 30 milionë euro që ndahen si në tabelën nr.1:

- Një financim dhuratë prej 2,5 milionë euro, i ndarë në dy pjesë: i) një fond ekspertësh në dispozicion të MPJI-DPBZH për asistencën e specialistëve të Ministrisë së Ekonomisë në fazën e fillimit dhe për aktivitete monitorimi periodik; (ii) një kontribut për ETF për realizimin e asistencës, auditimit, si dhe trajnimin për aktorët e ndryshëm të përfshirë.

- Financimi me kredi prej 27,5 milionë euro, edhe kjo e ndarë në dy pjesë: i) një linjë kredie prej 25 milionë eurosh kryesisht për projekte investimi të NVM; ii) dhe një fond i garancisë prej 2,5 milionë euro për të kontribuar në uljen e nivelit të garancive, të kërkuar nga bankat NVM për dhënien e huave.

Financimet italiane të kredisë ndihmë do të jepen me transhe (pjesë) paradhënie në llogarinë speciale pranë Bankës së Shqipërisë. Nga llogaria speciale fondet do të kalojnë në dy llogari (linja e kredisë dhe fondi i garancisë) pranë një banke të nivelit të dytë.

Tabela 1
Skema financiare

Aktiviteti	Përshkrimi	Dhuratë (euro)	Kredia ndihmë (euro)	Totali (euro)
Kualifikimi dhe specializimi i BTP	AT dhe trajnime, kontrata shërbimi ndërmjet BTP dhe shoqërive të specializuara	50.000,00	250.000,00	300.000,00
Linja e kredisë për PMI	AT dhe trajnime, hua afatmesme (industriale dhe bujqësore) nga BTP dhënë NVM	50.000,00	24.750.000,00	24.800.000,00

Linja e kredisë për PMI	AT dhe trajnime, hua afatmesme (industriale dhe bujqësore) nga BTP dhënë PMI	50.000,00	24,750.000,00	24.800.000,00
Fondi i garancisë	AT dhe trajnime, mbulimi i një pjese të riskut komercial me propozim të BTP	150.000,00	2.500.000,00	2.650.000,00
Ndërtimi institucional	AT dhe trajnime, marrje mallrash e shërbimesh, etj.	725.000,00	0,00	725.000,00
Drejtimi i programit (mbështetje MESH dhe PMU dhe shërbime auditimi)	AT dhe trajnime, marrje mallrash e shërbimesh etj.	1.172.000,00		1.172.000,00
Monitorimi	Fondi për ekspertët	353.000,00		353.000,00
Aktiviteti	Përshkrimi	Dhuratë (euro)	Kredia ndihmë (euro)	Totali (euro)
MPJ-DPBZH				
	Totali	2.500.000,00	27.500.000,00	30.000.000,00

4. Rezultatet e pritshme, aktivitetet dhe treguesit përkatës

Kjo iniciativë propozohet që të ketë një sërë rezultatesh të bashkërenduara, që kontribuojnë në krijimin e mekanizmave ndërveprues midis sistemit kreditues dhe atij privat, që përbëhet 95% nga NVM, që do të vazhdojnë edhe kur iniciativa të arrijë fundin. Më poshtë praqiten rezultatet që projekti merr përsipër, veprimtaritë për arritjen e tyre dhe treguesit e verifikimit (shih tabelën 1).

1. Përmirësimi i hyrjes së NVM në shërbimet financiare, duke favorizuar një ndërveprim më të madh ndërmjet vetë NVM e BTP. E gjithë kjo do të favorizojë specializimin e BTP në operacionet me hua afatmesme.

Me qëllim specializimin e BTP në menaxhimin e operacioneve të kredive afatmesme, Programi parashikon realizimin e aktiviteteve që do të krijojnë brenda tyre struktura dhe kompetenca të duhura për kryerjen e këtyre operacioneve. Kështu, BTP të interesuara të bashkohen me këtë linjë kredie mund të përfitojnë nga programet AT dhe trajnimeve të dhëna nga FET dhe nga linjë kredie për krijimin e shërbimeve të veçanta në menaxhimin e kredive afatmesme.

AT dhe trajnimi për BTP që në të ardhmen do të bashkohen në linjën e kredisë

ETF do të ngarkohet të asistojë BTP e interesuara, duke siguruar AT dhe trajnimin e duhur për marrjen e njohurive të nevojshme për menaxhimin e kredive afatmesme. Për këtë, do të vendosen kritere pranueshmërie, të cilat do të respektohen nga BTP, për të marrin pjesë në iniciativë (të tilla kritere paraqiten në shtojcën 2 të kësaj Marrëveshjeje).

1.2 Mbështetje për kualifikimin dhe specializimin e BTP

BTP që do të duan të marrin pjesë në linjën e kredisë, por që nuk i përgjigjen kriterëve të pranueshmërisë (të paraqitura në shtojcën 2 të kësaj Marrëveshjeje), mund të marrin pjesë në një financim të veçantë me kredi ndihme, ndërmjet 25,000 e 125,000 euro për rregullimin e strukturave përkatëse të drejtimit të huave afatmesme, pranë një banke/shoqërie të specializuar italiane të përzgjedhur nga vetë BTP. Do të jetë detyrë e ETF të përpilojë një manual operativ për vlerësimin dhe menaxhimin e kredisë.

Arritja e një rezultati të tillë do të duket nga numri i BTP, që do të kërkojnë të marrin pjesë në linjën e kredisë, dhe nga rritja që i korrespondon huave industriale të dhëna në fund të Programit.

2. Gatishmëri e lartë kapitalesh për hua afatmesme dhe rritje e mundshme e burimeve financiare për ndryshimin dhe përforcimin e shërbimeve bankare

Kredia ndihmë e parashikuar nga Programi do të vërë në dispozicion të NVM fonde të destinaura për kualifikimin dhe ndërkombëtarizimin e tyre nëpërmjet përdorimit të sistemit bankar privat. Për këtë, një rezultat i tillë do të arrihet me ndërtimin e një instrumenti që do t'u mundësojë NVM të marrin pjesë në kredi me kushte të lehtësuara, dhe do t'u lejojë të hyjnë në kontakt me një sistem bankar gjithnjë e më të

përgatitur për t'iu përgjigjur nevojave të tyre të veçanta. Nga ana tjetër, BTP do të mund të kenë burime më të mëdha për përmirësimin e shërbimeve që do t'u ofrohen NVM.

2.1 Ndërtimi i një linje kredie të specializuar për NVM, e dhënë nëpërmjet BTP pjesëmarrëse.

NVM, që do të duan të marrin pjesë në një financim afatmesëm, do të duhet t'i paraqesin një projekt një BTP pjesëmarrëse, të zgjedhur prej tyre. Kriteret e pranueshmërisë sipas projektit dhe sipas vetë NVM do të paraqiten në shtojcën 2. Pas një kërkesë të tillë dhe miratimit nga organi vendimmarrës i BTP, bihet dakord me organin drejtues të fondit të kredisë ndihmë-FSMB-dhe për *Project sub loan* të përgatitur më parë. Më pas, BTP do të japin huanë-pas nënshkrimit të huasë-për NVM, në bazë të projekteve të veçanta të paraqitura nga vetë ato (afatet e kushtet, së bashku me elementet procedurale, tregohen në shtojcën 2). BTP marrin përsipër riskun komercial në hua të tilla, të emëruara dhe të livruara në euro, që do të përdoren nga NVM për marrjen e mallrave dhe shërbimeve nga Italia (me një përqindje maksimale prej 30% për t'u shpenzuar në vend).

Një kredi e tillë do të jepet me tre pjesë paradhënie, nga të cilat pjesa e parë do të jetë pilote.

Arritja e këtij rezultati do të duket nga sasia e huave të dhëna në total me anë të projektit (niveli i ekspozimit të bankave afatmesme).

3. Rritje e numrit të NVM si kliente të BTP, nëpërmjet uljes së nivelit të garancive që ato duhet të paraqesin për të marrë hua.

Me qëllim luftimin e faktorëve që pengojnë NVM të hyjnë në kontakt me sistemin kreditues, ky program synon të ulë nivelin e lartë të garancive të kërkuara nga BTP, në mbulimin e riskut të huave të dhëna NVM.

3.1 Krijimi i fondit të garancisë

Për ndërtimin e një fondi të tillë, do të jenë të nevojshme fazat e mëposhtme, që synojnë krijimin e një normative të përshtatshme për disiplinimin e përdorimit dhe verifikimin e menaxhimit të tij. Me këtë qëllim, ETF do të ngarkohet të asistojë MESH në këtë proces. Rrjedhimisht nga lëshimi i një normative të tillë, do të nisë një fazë pilote në bazë të një skeme drejtimi të përpunuar nga ETF dhe të miratuar nga MESH dhe MPJI-DPBZH. Kështu, kur faza pilote të ketë dhënë përfundim pozitiv, fondi i garancisë do të fillojë të funksionojë.

Arritja e një rezultati të tillë do të sigurohet nga treguesit që vijnë: (a) volumi i huave afatmesme të dhëna NVM, (b) raporti ndërmjet statistikës mesatare të garancisë, i kërkuar për çdo hua, mesatarja e huave (afatmesme).

4. *Institution Building* i sektorit, për të kontribuar në krijimin e një ambienti të favorshëm për zhvillimin e NVM dhe bashkëveprim ndërmjet ndërmarrjeve, BTP, autoriteteve publike e konsulentëve lokalë.

Me anë të ndërhyrjes së MESH, FET do të realizojë trajnime për subjekte të ndryshme që do të shërbejnë për krijimin e një ambienti të favorshëm për ndërveprim midis operatorëve të futur në një sistem modern tregu.

4.1 Trajnimi i funksionarëve të MESH dhe agjencisë shqiptare të NVM

Kjo veprimtari parashikon trajnimin e funksionarëve dhe të stafit të Ministrisë së Ekonomisë dhe agjencisë së NVM. Së pari do të analizohen nevojat për trajnim dhe, në bazë të kësaj analize, do të organizohen kurse të veçanta. Analiza dhe kurset do të kryhen nga një ekip ekspertësh lokalë dhe ndërkombëtarë të koordinuar nga FET. Më pas do të kalohet në fazën praktike të përdorimit të njohurive duke dërguar jo më shumë se 10 nëpunës për një periudhë stazhi pranë ndërmarrjeve dhe institucioneve italiane. Si rrjedhim, do të realizohen vizita studimore në Itali dhe në realitete të tjera ballkanike.

4.2 Ngritja e një sistemi informativ pranë agjencisë për NVM, në bashkëpunim me INSTAT-in.

Ky sistem informativ do të realizohet në bashkëpunim me INSTAT-in shqiptar. Programi parashikon projektimin, realizimin e një *software-i*, vënien e tij në punë, përcaktimin e skedave treguese, trajnimin e stafit menaxhues (INSTAT-i dhe Agjencia për NVM), marrjen e 10 vendeve të punës e fazën e marrjes së të dhënave, duke dërguar mbledhësit e të dhënave në vend.

4.3 Asistencë dhe trajnime për agjencitë rajonale të zhvillimit, dhomat e tregtisë, shoqatat e sipërmarrësve, ndërmarrjet etj.

Gjithë kjo veprimtari propozohet që të sigurojë AT dhe trajnim për agjencitë rajonale të zhvillimit (ARZH) dhe organizata të ngjashme, që do të lindin. Gjithashtu do të përfshihen dhomat ekzistuese të tregtisë. Do të realizohet një program AT dhe trajnimi për figurat kyçe të organizatave të sipërpërmendura. Do të sigurohet mbështetje teknike edhe për drejtimin e programit me anë të ndërhyrjeve të shkurtra të ekspertëve lokalë dhe ndërkombëtarë. Më pas do të realizohen ndërhyrje për trajnime mbi tema të veçanta, vizita studimore, asistencë gjatë punës etj.

4.4 Asistencë dhe trajnim për konsulentë lokalë të ndërmarrjeve (agjencitë rajonale të zhvillimit,

individëve etj.), për t'i specializuar në përpilimin e *business plan*, diagnostikimit të ndërmarrjeve, *due diligence* etj.

Do të realizohet një program trajnimi teorik në Shqipëri për një kontigjent ekspertësh të ARZH-ve, ku do të përfshihen edhe ekspertë privatë. Do të vazhdohet më pas me plotësimin e trajnimit nëpërmjet disa stazhesh operative pranë institucioneve italiane dhe europiane që veprojnë në sektor.

Arritja e këtij rezultati do të duket nga numri i ndërmarrjeve të konsulentëve dhe numri i konsulentëve të trajnuar gjatë programit.

5. Monitorimi dhe vlerësimi

Treguesit e përcaktuar dhe që kanë lidhje me rezultatet e pritshme do të sigurojnë elementet bazë për vlerësimin global të impaktit të programit të NVM përfituese dhe, atje ku është e mundur, në një nivel më të përgjithshëm. PMU do të kujdesen për të marrë informacionin e nevojshëm gjatë kohëzgjatjes së Programit, duke përpiluar një skedë që do të mbushet nga çdo BTP, që menaxhon kredi për NVM.

Monitorimi do të verifikojë që kushtet dhe afatet e treguara në shtojcën 2 të kësaj Marrëveshjeje nuk i provokojnë probleme tregut. Nëse ndodh kjo, CLSC do të mblihet dhe do të veprojë në nivelet e taksave të ndërmjetme për riekulibrimin e situatës (shiko tabelën).

Nga rezultatet e monitorimit, që do të kryhet herë pas here e bashkërisht, dhe nga treguesit e dhënë nga ambasada, do të mundësohet marrja e masave rregulluese të nevojshme për mbarrëvajtjen e programit.

Gjatë vitit të parë monitorimi do të kryhet çdo katër muaj.

ORGANIZMI	PËRSHKRIMI, PËRBËRJA	DETYRA/PËRGJEGJËSI
Ambasada/UTL		- Pjesëmarrje në CLSC; - Mbikëqyrje e mbarrëvajtjes së Programit (duke i sugjeruar MPJI-DPBZH modifikimet dhe shtimet e nevojshme).
BTP	Bankat që do t'u japin kredi NVM	- Të marrin pjesë në linjën e kredisë duke kërkuar, nëse është rasti, AT me financim të lehtësuar; - Të kërkojnë futjen e projekteve të NVM në linjën e kredisë e të kthejnë me kushte të lehtësuara fondet e marra.
CLSC	Organizëm italo-shqiptar i përbërë nga tre anëtarë të emëruar nga Qeveria shqiptare dhe dy nga MPJI-DPBZH	- Vendosi kriteret e pranueshmërisë për BTP që do të marrin pjesë; - Vendosi kriteret e pranueshmërisë së projekteve të NVM që do të financohen; - Verifikon që afatet dhe kushtet e huave të jenë të lakmueshme për BTP dhe NVM.
MPJI-DPBZH		- Nënshkruan Marrëveshjen e

		Programit; - Siguron disponibilitetin e financimeve të parashikuara; - Kryen dhënien e fondit dhuratë dhe autorizon dhënien në tre transhe, të kredisë ndihmë; - Verifikon operacionet e përfshira në linjën e kredisë; - Siguron praninë e ekspertëve e specialistëve për fillimin e monitorimin e programit.
ETF	Agjenci e BE që do të asistojë MESH	- Kontraktin shoqërinë e auditimit ndërkombëtar për verifikimin e kontabilitetit të çdo operacioni; - Siguron gjithë ekspertizën e nevojshme për aktivitete e AT dhe trajnimet e parashikuara në këtë iniciativë; - Raporton pranë FSMB për realizimin e Programit.
FSMB	Organizëm i ndërtuar nga tre anëtarë të përcaktuar nga Qeveria shqiptare	- Mbikëqyr menaxhimin e fondit special të kredisë ndihmë dhe të fondit të garancisë; - Udhëzon për përfshirjen e BTP që kërkojnë pjesëmarrje në linjën e kredisë; - Udhëzon për verifikimin e transaksioneve që duhen në linjën e kredisë kërkuar nga BTP (verifikon pranueshmërinë); - Verifikon përgjegjshmërinë e çdo kërkesë nga BTP sipas këtyre kritereve.
DFR	Organizëm i përcaktuar nga Qeveria italiane i ngarkuar me nënshkrimin e Marrëveshjes financiare	- Jep kredinë ndihmë; - Verifikon operacionet brenda linjës së kredisë; - Mban të informuar si MPJI-DPBZH, ashtu edhe ambasadën, si dhe informon MFSH për livrimin e fondeve.
MFSH	Ministria e Financave Shqiptare	- Nënshkruan Marrëveshjen financiare me DFR; - Rimbursin kredinë me DFR, siç është vendosur në Marrëveshjen financiare.
MESH	Pala tjetër e programit, në kuadrin e së cilës, në nivel teknik, operon Agjencia e Zhvillimit të NVM, e cila koordinon me ARZH dhe me dhomat e tregtisë	- Nënshkruan Marrëveshjen e programit; - Menaxhon Fondin Special nga kredia ndihmë e cila do të mbahet në një llogari të veçantë në një bankë të nivelit të dytë dhe që do të hapet nga MFSH; - Krijon dhe menaxhon fondin rotativ sipas nenit 9 të

		Marrëveshjes; - Shlyen kredinë nëpërmjet fondeve të gjeneruara nga Programi; - Kryeson aktivitetet e CLSC; - Riintegron në të dyja fondet e veçanta shumat që i korrespondojnë operacioneve që nuk gjykohen të vlefshme nga DFR e nga MPJI-DPBZH; - Bën të disponueshme shumat në kompetencë për zbatimin e Programit; - Paracakton bankën agjente që do të menaxhojë llogaritë e veçanta në Itali
NVM shqiptare	Përfituese të huave të dhëna nga BTB	- Rikthejë huatë e marra BTP
PMU	Njësia e Menaxhimit të Programit	- Asiston MESH dhe FSMB në realizimin e të gjitha detyrave të dala nga Programi dhe mbikëqyrjen e menaxhimit të linjës së kredisë; - Asiston CLSC dhe MESH në detyrat institucionale përkatëse; - Informon MFSH për përdorimin e fondeve të kredisë, fondeve rotative dhe të ardhurave të tjera të gjeneruara nga Projekti.

Shuma e financimit	Tipologjia	Përfituesi	Caktuar	Për aktivitetin
Shuma: € 30 m	Kredia ndihmë: € 27,5 mln	MESH	BTP	Kualifikim dhe specializim për menaxhimin e kredisë afatmesme
			për € 25 mln	Krijimi i një linje kredisë të specializuar për NVM
			MESH për € 2,5 mln	Krijimi i fondit të garancisë
			MPJ-DPBZH (fondi i ekspertëve) për € 353,000	Mbështetje për PMU në fazat e fillimit dhe monitorimit
	Dhuratë: € 2,5 mln	MESH	FET (kontribut i destinuar) për € 2,147,000	AT për BTP për kualifikimin e menaxhimin e kredisë afatmesme
				AT për MESH për trajnimin e stafit të DZHB, CLSC dhe PMU - Seleksionimi i BTP pjesëmarrëse; - Përpilimi i <i>on-lending agreement</i> dhe i manualit operativ.
				AT për MESH dhe Agjencinë e NVM për: - përgatitjen e kuadrit rregullues ligjor të fondit të garancisë; - përcaktimin e një skeme pilote për menaxhimin e fondit të garancisë, me një studim paraprak mbi integrimin e mundshëm të tij në linjën e kredisë.
				Ndërtimi i një sistemi informativ pranë Agjencisë së NVM në bashkëpunim me INSTAT.
				AT për konsulentë lokalë të ndërmarrjeve (ARZH-ve dhe individëve etj.) për përpilimin e: - <i>business plan</i> ; - diagnostikimit të ndërmarrjeve; - <i>due diligence</i> etj.
				Seleksionimi i shoqërisë audituese dhe kostoja e auditimit

SHTOJCA 2
VIJA UDHËZUESE PËR REALIZIMIN E PROGRAMIT

1. FILLIMI I PROGRAMIT

Në këtë fazë, aktivitetet kryesore do të jenë:

1. Nënshkrimi i Marrëveshjes në fjalë për zbatimin e Programit DPBZH dhe MESH;
2. Krijimi i FSMB, CLSC dhe PMU;
3. Nënshkrimi i Marrëveshjes ndërmjet ETF dhe DPBZH;
4. Nënshkrimi i Marrëveshjes financiare ndërmjet DFR dhe MFSH;
5. ETF paraqet planin operativ me miratimin e MESH dhe të DPBZH;
6. ETF përpilon, në marrëveshje me CLSC, TR për garën e përzgjedhjes së shoqërisë audituese;
7. MESH i dërgon MPJI-DPBZH (me anë të amabsadës/NJTL të Tiranës) kërkesën zyrtare për dhënien e pjesës së parë të kredisë ndihmë;
8. Dhënia e pjesës së parë nga ana MPJI-DPBZH;
9. Fillimi i veprimtarive;
10. Paralelisht MESH, nëpërmjet PMU dhe asistencës teknike dhënë ETF, do të përgatisë draftin e Marrëveshjes *on-lending*, duke përfshirë këtu edhe manualin operativ për drejtimin e Programit, gjithashtu edhe marrëveshjet për AT *sub-loan* dhe *project sub-loan*;

11. FSMB, me mbështetjen e PMU dhe me asistencën teknike të dhënë nga ETF, analizon kërkesat e BTP për të marrë pjesë në linjën e kredisë dhe do të identifikojë BTP, që do të marrin pjesë;

12. Nënshkrimi i Marrëveshjes *on-lending*, pasi është dëgjuar CLSC, midis MESH dhe BTP.

2. PARIME PËR DREJTIMIN E PROGRAMIT

2.1 Detyra të BTP

BTP duhet t'i japë MESH, CLSC dhe MPJI-DPBZH autorizimin për marrjen e gjithë informacioneve të kërkuara, duke përfshirë edhe ato sekrete. BTP duhet të rekrutojë çdo vit auditë të jashtëm kompetentë, që do të veprojnë sipas standardeve ndërkombëtare të auditimit dhe kontabilitetit, të marrë personel të nevojshëm dhe të caktojë burimet e nevojshme për realizimin e Projektit.

BTP do të nënshkruajë Marrëveshjen *on-lending* me MESH, pasi është dëgjuar CLSC.

BTP duhet të respektojë gjatë kohëzgjatjes së programit kriteret e pranueshmërisë.

Nëse, gjatë veprimeve CLSC, do të verifikojë që procedurat operative nuk janë respektuar siç është rënë dakord, pjesëmarrja e BTP në Program do të ndërpritet. Rregullat e ndërprerjes së përkohshme dhe/ose përfundimtare do të përpunohen gjatë fillimit të Programit, siç parashikohet nga manuali operativ (shih paragrafin 1.10).

2.2. Karakteristika të kredive për asistencën teknike të BTP

Asistenca teknike do t'u jepet BTP për përmirësimin e teknikës së tyre bankare dhe/ose pajisjen me sistemet dhe programet e tyre informatike. BTP do të ngrenë (ku të shihet e nevojshme) shërbime të reja të specializuara në kreditë afatmesme, që do të konsistojnë në njësitë e vlerësimit të riskut të projektit, që do të operojnë sipas udhëzimeve të përcaktuar në manualin operativ (shih paragrafin 1.10).

Me kredinë e lartpërmendur BTP do të mund të financojnë:

1. Konsulencën e nevojshme për përmirësimin e aftësisë së kryerjes së një dhe korrekte të menaxhimit financiar dhe vlerësimin e riskut operativ;
2. Konsulencën e nevojshme për të dalluar zgjidhjen e duhur të problemeve, që kërcënojnë ose që mund të përkeqësojnë situatën përkatëse financiare ose pasurore;
3. Trajnimin e nevojshëm për përmirësimin e funksioneve bankare, aftësive të menaxhimit të riskut operativ dhe/ose financiar dhe për analizimin e formulimin e planeve të punës, analizën e *cash-flow* analiza e ndjeshmërisë, etj.
4. Investime në lidhje me përmirësimin e programeve informatike dhe përgatitjes informatike në sektorët që merren me vlerësimin dhe/ose menaxhimin e riskut operacional financiar që kanë lidhje me zbatimin e Projektit.

2.3. Projektet e financuara nga BTP

BTP do të bëhen garant që çdo hua të jepet, duke respektuar kriteret e pranueshmërisë për NVM dhe për projektet e veçanta të përmendura në treguesit e paragrafit 4. Pra, dhënia e një "*subsidiary loan*" një NVM do të bazohet në analizën e përgjegjshmërisë së klientit që ka kërkuar kredinë dhe në vlefshmërinë e Projektit. Këto analiza do të zhvillohen nga dy njësitë e përshkruara në paragrafin 2.2 të mësipërm.

FSMB, e asistuar nga PMU, duhet të verifikojë nëse procedurat e vlerësimit të aplikuara nga BTP,

janë në përputhje me çfarë parashikohet në manualin operativ.

BTP, para se t'i paraqesë FSMB kërkesën për një *project sub-loan*, duhet ta miratojë atë në organin e saj përkatës vendimmarrës. Kur marrëveshja e *project sub-loan* të jetë nënshkruar nga MESH dhe nga BTP, atëherë ajo mund të vazhdojë me marrëveshjen e *subsidiary loan* me NVM, për financimin e projektit përkatës.

Afatet dhe kushtet e kredive që MESH do të aplikojë për BTP, e që këto të fundit do të aplikojnë me NVM, do të vendosen nga CLSC (i mbështetur nga FSMB), duke vlerësuar me kujdes situatën e tregut monetar. Çdo 6 muaj CLSC do të verifikojë afatet dhe kushtet e të gjitha huave—të emëruara dhe të livruara me euro, duke u kujdesur që të mos krijohen devijime në treg.

3. UDHËZIME PËR BANKAT TREGTARE PRIVATE

Kriteret dhe kushtet e paraqitura në paragrafin 3.1, 3.2, 3.3 kanë karakter tregues, pasi përcaktimi i tyre dhe shpjegimi do të bëhet në hartimin e manualit operativ, dhe në verifikimet e njëpasnjëshme periodike çdo 6 muaj, nga CLSC.

3.1 Skema e kriterëve të pranueshmërisë:

1. Licencë ushtrimi e të paktën 1 viti aktiviteti;
2. Përputhshmëri me ligjet dhe rregulloret e Republikës së Shqipërisë;
3. Aksione private më shumë se 50%, e vlerësuar mirë nga BSH;
4. Operacionet e mundshme, rezultatet e të cilave mund të modifikojnë “ownership” dhe/ose përbërjen e kapitalit, duhet gjithsesi të përmbushin kërkesat e pikës së mësipërme;
5. Përbërja e kapitalit neto duhet të rezultojë e “serisë së parë” (TIER 1 Kapital) për një kuotë jo më pak se 50%. “*Capital adequacy ratio*” nuk duhet të rezultojë më i ulët se 11%;
6. Nivel i duhur likuiditeti, siç kërkohej nga BSH;
7. Ekzistencë e mekanizmave të klasifikimit të aseteve dhe të kredive me risk, që në total nuk duhet të kalojnë 35%, dhe mbajtje e duhur rezervash;
8. Të ardhura pozitive në nivel operativ;
9. Drejtim i kualifikuar, praktika të përcaktuara dhe procedura të shkruara për menaxhimin e riskut financiar/operativ;
10. Auditim sipas standardeve ndërkombëtare dhe kontrole të brendshme;
11. Menaxhim i duhur i sistemeve informative;
12. Një listë projektesh që mund të financohen fuqimisht.

3.2 Përgjegjshmëria e BTP

1. Ndërtimi i një bërthame speciale për kredinë afatmesme (industriale dhe bujqësore) *Medium Term Credit Unit*;

2. Ndërtimi i një njësie të veçantë për vlerësimin e riskut “të palës tjetër” (profili i sipërmarrësit, pagueshmëria etj.) *Risk Analysis Unit*;

3. Detyra për të shlyer kredinë në euro të marrë nga MESH (projekti *sub-loan* dhe AT *sub-loan*);

4. Ngritje e mëtejshme e Programit;

5. Vlerësim i projekteve dhe përfituesve, sipas manualit operativ, i kryer nga dy njësitë e pavarura;

6. Administrim i huave;

7. *Follow-up* teknike/ekonomike e Projektit;

8. Raporte katërmujore MESH-it.

3.3 Kushte

1. Shuma totale e huave të marra vetëm nga BTP nuk mund të kalojë 75% të kapitalit të saj neto, dhe/ose 50% të fondeve totale që ka.

2. Vendimi për të dhënë një hua do të merret nga organi vendimmarrës përkatës i BTP në bazë të analizës së pagueshmërisë së klientit dhe vlefshmërisë së projektit. FSMB do të vlerësojë çdo kërkesë për të siguruar që vlerësimet teknike/ekonomike/operative të projektit të jenë në përputhje me manualin operativ dhe parimet e efikasitetit bankar.

3. Afatet dhe kushtet e *subsidiary loans* të NVM do të vendosen dhe rishikohen periodikisht nga CLSC, sipas parashikimeve të paragrafit 2.3 të mësipërm. BTP do të marrin përsipër riskun komercial duke u angazhuar të kthejnë huatë e marra nga MESH, të rregulluara nga kushtet dhe afatet e vendosura nga CLSC, sipas “*on lending agreement*”.

3.4 Procedura

BTP e interesuara për të marrë pjesë i dorëzojnë një kërkesë FSMB, i cili do të informojë CLSC për shprehjen e interesit. FSMB do t'u kërkojë BTP të interesuara informacionet e nevojshme për të verifikuar kriteret e vendosura të pranueshmërisë. BTP pjesëmarrëse duhet t'i vënë në dispozicion të

DPBZH, qeverisë shqiptare dhe përfaqësuesve të tyre të autorizuar, të gjitha informacionet e kërkuara, qofshin ato edhe sekrete. FSMB harton një relacion për pranueshmërinë, duke specifikuar nëse BTP është e pranueshme, mjaft e pranueshme, nëse përfiton AT, ose nuk është e pranueshme. BTP e pranueshme vazhdon me “*on lending agreement*” dhe e nënshkruan me MESH.

3.5 Penalitete dhe menaxhimi i riskut në raportet ndërmjet MESH e BTP

1. Nëse BTP nuk respektojnë planin e rimbursimit për çdo kredi, atëherë do t’u nënshtrohen penalteteve që konsistojnë në një taksë të shtuar prej 1,0% mbi interesat e detyrueshme, për gjithë kohëzgjatjen e vonesës. Vonesa e shlyerjes përbën kusht për pezullimin e “*on-lending agreement*”.

2. BTP do të derdhin në fondin special të kredisë ndihmë një “*commitment fee*” prej 1,5% në fondet e vëna në punë dhe jo të dhëna brenda një afati maksimal të vendosur (për shembull: 3 muaj).

4. UDHËZIME PËR NVM

Kriteret dhe kushtet e paraqitura në paragrafët 4.1, 4.3, 4.4 kanë karakter tregues dhe do të përcaktohen e shpjegohen më mirë në manualin operativ, dhe sipas verifikimeve të njëpasnjëshme periodike 6-mujore nga ana e CLSC.

4.1 Kriteret e pranueshmërisë

1. Të paktën 65% e kapitalit social i mbajtur nga investues privatë;

2. Ndërmarrjet e regjistruara me qëllim fiskal;

3. Aktivitete në sektorët e fabrikave, ushqimore, agro-industriale dhe shërbime përkatëse, të bujqësisë bazë, me përjashtimet e dhëna në nenin 9.5 të Marrëveshjes;

4. Kredibilitet dhe eksperiencë e provuar në sektorin e veprimtarisë financiare, të ndërmarrjes ose menaxhimit në rast aktiviteteve të reja;

5. Raporti ndërmjet debitit dhe kapitalit të mos kalojë 3:1 (i përcaktuar si debit total, përfshirë edhe huanë, i ndarë sipas kapitalit social).

6. Proporcioni i mbulimit minimal të shërbimit të debitit me 1,25 (i përcaktuar si likuiditet i disponueshëm për neton e shpenzimeve operative, dhe bruto e kapitalit e interesave të detyrueshme, i paraqitur në debitimin total për kapital dhe interesa);

7. Pronarët, aksionerët, drejtorët ose menaxherët e ndërmarrjeve nuk duhet të kenë precedentë penalë;

8. Huatë e BTP do të financojnë investime, riparime ose modernizime dhe/ose rritje të kapitalit qarkullues;

9. Huatë mund të përdoren për të marrë material nga Italia. Megjithatë do të jetë e mundur që një kuotë maksimale prej 30% e huasë totale të përdoret në vend ose në vendet e treta, për furnizimin me makineri dhe lëndëve të para, e për shpenzime mirëmbajtjeje të impianteve të punimeve ndërtimore.

10. Çdo projekt duhet të shoqërohet nga një *business plan*, tabela e bilancit, listë e hyrjeve dhe projekti i *cash-flow*;

11. Projektet duhet të kenë një fitim financiar prej të paktën 15%;

12. Duhet të përbushin kërkesat ambientaliste të parashikuara nga ligji shqiptar; këto kritere do të përcaktohen në manualin operativ.

4.2 Analizat e kërkuara

Analiza e ndjeshmërisë, përfshirë ndjeshmërinë ndaj ndryshimit të kushteve në tregun e produkteve/shërbimeve, rritjes së kostove operative, rritjes së kostove të lëndëve të para dhe uljes së çmimit të produkteve.

4.3 Kushtet e huasë

1. Do të konsiderohen projektet me vlerë totale nga 50.000 deri në 500.000 euro;

2. Kohëzgjatja e huave duhet të parashikojë periudha kthimi më të gjata se 4-5 vjet, dhe periudha të përshtatshme faljeje, në përpjesëtim me kohën e kthimit;

3. Shtrirja që BTP do të aplikojë mbi normat e interesit për huatë, ndaj përdoruesit të fundit, duhet të bëhet që taksa e përgjithshme të mos rezultojë më pak se 1% e taksave të tregut për huatë e këtij lloji;

4. Këto kushte do të rishikohen periodikisht nga CLSC duke i përshtatur me nevojën dhe kushtet e tregut;

4.4 Pjesëmarrja në risk nga ana e kërkuesit

1. Përfituesit duhet të jenë të gatshëm të japin garanci të mjaftueshme për të mbështetur huanë nga ana e BTP;

2. Kontraktuesit duhet të kenë pjesëmarrje domethënëse në ndërmarrjen përkatëse (të paktën 50%) e duhet të jenë të gatshëm të financojnë me fondet e tyre të paktën 25% të kostos së çdo projekti.

5. ASISTENCA TEKNIKE DHËNË BTP

Kriteret dhe kushtet e përmendura në paragrafët 5.2, 5.3 kanë karakter tregues dhe do të përcaktohen e shpjegohen më mirë në manualin operativ, dhe sipas verifikimeve të njëpasnjëshme periodike 6-mujore nga ana e CLSC.

5.1 Llojet e asistencës

1. Konsulencë e nevojshme për përforcimin e rolit institucional të bankave, që i referohet kryesisht aftësisë së tyre për të identifikuar, vlerësuar, kuotuar dhe menaxhuar riskun financiar e operativ;

2. Konsulencë e nevojshme për të përballur situata që kërcënojnë dhe mund të përkeqësojnë kushtet financiare ose qëndrueshmërinë pasurore të BTP;

3. Trajnim për përmirësimin e funksioneve bankare financiare ose operative të menaxhimit të riskut. Investime të lidhura me përmirësimin e sistemeve informatike përsa i përket aftësisë vlerësuese dhe ose manaxhuese të riskut financiar e operativ;

5. Personeli duhet të jetë në gjendje të analizojë e formulojë business plan *cash flow*, analizën e ndjeshmërisë, etj).

5.2 Kushtet e financimit

1. Hua nga 25.000 deri në 125.000 euro. Sasitë më të mëdha mund të konsiderohen rast pas rastit nga FSMB dhe duhet të justifikohen ashtu siç duhet.

2. Kohëzgjatja: deri 6 vjet, periudhë faljeje 2,5;

3. Norma e interesit: 2% në vit;

4. Këto kushte do të rishikohen periodikisht nga CLSC dhe do të përshtaten sipas nevojave dhe gjendjes së tregut.

5.3 Penalitete

1. Në momentin që BTP nuk respektojnë planin e rimbursimit për çdo hua, atëherë ato do të jenë subjekt penaliteti që konsiston në një normë shtesë prej 1,5%, mbi interesat e detyrueshme, përgjatë gjithë vonesës. Prapambetjet në pagesa përbëjnë bazën për pezullimin e kërkesës për pjesëmarrje. Sa herë që kapitali ose interesat e detyrueshme të huasë vonohen, BTP duhet t'i japë MESH një raport, duke shpjeguar arsyet e vonesës.

2. BTP do të paguajë në *commitment fee* prej 2,5% mbi huanë e marrë të pafinalizuar ende me në kontratë asistencë teknike. Një situatë e tillë përbën një bazë për ndërprerjen e pjesëmarrjes.

6. FINANCIMI I PMU

1. PMU do të financohet nga Qeveria shqiptare vetëm përsa i përket vendndodhjes.

2. Programi do të financojë shërbimet dhe pagesat e ekspertëve të PMU.

3. Kostoja relative për pajisjet e zyrës, integrimin e personelit vendas e realizimin e fushatave informuese, trajnimin, asistencën teknike, ligjore, etj., do të financohen sërish nga fondi dhuratë, sipas planit të veprimtarisë që do të përpilohet nga ETF dhe miratohet nga MESH e nga MPJI-DPBZH.